

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการเสริมสร้างพลังชุมชนของ
ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด:
กรณีศึกษาจังหวัดพังงา

Perspectives on the Role of Community Empowerment
by Lay judges in Juvenile and Family Courts that Affect
the Effectiveness of Juvenile Offender Rehabilitation:
A Case Study of Phang Nga Province

ลภัสรดา จิตวารินทร์¹ และ ตฤณห์ โพธิ์รักษา²

Lapasrada Jitwarin & Trynh Phoraksa

Received: April 3, 2025/ Revised: May 13, 2025/ Accepted: June 20, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นต่อบทบาทและการเสริมสร้างพลังชุมชนเพื่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา 2) ศึกษาผลของบทบาทและการเสริมสร้างพลังชุมชนที่มีต่อประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกระทำผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา โดยเก็บข้อมูลจากผู้พิพากษาสมทบ จำนวน 18 คน และเจ้าหน้าที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา จำนวน 15 คน รวมจำนวน 33 คน วิเคราะห์ข้อมูล

¹ อาจารย์ ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Lecturer, Education Department, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University), Email: lapasrada.jit@mahidol.ac.th

² อาจารย์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Lecturer, Social Sciences Department, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University), Email: trynh.p@gmail.com

เชิงปริมาณโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อบทบาทผู้พิพากษาสมทบ การเสริมสร้างพลังชุมชน และประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.30, 4.28 และ 4.35 ตามลำดับ 2) การเสริมสร้างพลังชุมชนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.572$) โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 33.7 โดยปัจจัยส่งเสริมการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบที่สำคัญ คือ การมีเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบที่สำคัญ คือ การขาดงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนในการดำเนินโครงการ

คำสำคัญ: ระดับความคิดเห็น การเสริมสร้างพลังชุมชน ผู้พิพากษาสมทบ การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดพังงา

Abstract

The objectives of this quantitative research are two-fold. Firstly, it aims to study the opinion rating of community roles and empowerment for the rehabilitation of juvenile offenders at the Phang Nga Juvenile and Family Court. Secondly, it examines the effects of community roles and empowerment on the effectiveness of juvenile offender rehabilitation at the Phang Nga Juvenile and Family Court. This study collected data from 33 respondents including 18 lay judges, and 15 staff. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, correlation analysis, and multiple regression analysis.

Research findings revealed that: 1) the respondents' opinions regarding the roles of lay judges, community empowerment, and the effectiveness of juvenile rehabilitation were all at the highest level across all three dimensions, with mean scores of 4.30, 4.28, and 4.35 respectively. 2) community empowerment was significantly correlated with the effectiveness

of juvenile rehabilitation at the .05 level ($r = 0.572$), showing a moderate relationship. Community empowerment accounted for 33.7% of the variance in juvenile rehabilitation effectiveness. The key factor promoting community empowerment by lay judges was the establishment of collaborative networks with various organizations, while the main obstacle to community empowerment efforts was the lack of budget and resources to support program implementation.

Keywords: Opinion Level, Community Empowerment, Lay Judges, Juvenile Rehabilitation, Juvenile and Family Court Phang-nga Province

บทนำ

ปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำความผิดเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญและมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น สาเหตุสำคัญเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น ปัญหาครอบครัว การขาดการดูแลเอาใจใส่ การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง การเข้าถึงสื่อที่ไม่เหมาะสม และความบกพร่องในการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบโดยตรงต่อพัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ดังนั้น การแก้ไขปัญหาจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่ที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ (Jitsawang, 2017, p. 31-52)

ศาลเยาวชนและครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพและแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนมากกว่าการลงโทษ ภายใต้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้มีผู้พิพากษาสมทบซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่มาจากชุมชนที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาคดีร่วมกับผู้พิพากษาอาชีพ และมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงระบบงานยุติธรรมกับชุมชน (Panthong, 2019, p. 45-67)

ผู้พิพากษาสมทบสามารถเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างพลังชุมชน (Community Empowerment) เพื่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด โดยการเสริมสร้างพลังชุมชนหมายถึง การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนสามารถจัดการ

ปัญหาของตนเองได้ ผ่านการเพิ่มองค์ความรู้ การสร้างเครือข่าย และการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) ที่มุ่งเน้นการเยียวยาความเสียหาย การสร้างความปรองดอง และการกลับคืนสู่สังคมของผู้กระทำผิด (Bazemore & Umbreit, 2001, p. 1-20)

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา เป็นหนึ่งในหน่วยงานยุติธรรมที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างพลังชุมชนในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด โดยผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่ และผู้พิพากษาสมทบร่วมกันจัดโครงการภายใต้แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่หลากหลาย สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด และร่วมมือกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นการเสริมสร้างพลังชุมชนในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด จึงได้รับการคัดเลือกให้เป็นศาลเยาวชนและครอบครัวดีเด่น 3 ลำดับแรกที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ครั้งที่ 1 ของศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 8 โดยจากข้อมูลทางสถิติ เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงาส่วนใหญ่มักกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และรองลงมาคือความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย โดยเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตาม มาตรา 90 ใน พ.ศ. 2563 มีจำนวน 2 คน พ.ศ. 2564 ไม่มีเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 90 พ.ศ. 2565 จำนวน 4 คน พ.ศ. 2566 จำนวน 8 คน และ พ.ศ. 2567 จำนวน 3 คน รวมจำนวน 14 คน ซึ่งสามารถดำเนินตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 90 ได้สำเร็จครบถ้วนจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 92.86 โดย พ.ศ. 2566 มีจำนวน 1 คนที่ไม่สามารถดำเนินการตามแผนได้สำเร็จ ส่วนเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตาม มาตรา 132 ใน พ.ศ. 2563 มีจำนวน 29 คน พ.ศ. 2564 จำนวน 29 คน พ.ศ. 2565 จำนวน 14 คน พ.ศ. 2566 จำนวน 17 คน และ พ.ศ. 2567 จำนวน 21 คน รวมจำนวน 110 คน โดยเด็กและเยาวชนที่สามารถดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้สำเร็จ พ.ศ. 2563 จำนวน 26 คน พ.ศ. 2564 จำนวน 26 คน พ.ศ. 2565 จำนวน 13 คน พ.ศ. 2566 และ พ.ศ. 2567 ดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้สำเร็จครบทุกคน รวมจำนวนเด็กและเยาวชนที่ดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 132 สำเร็จ 103 คน รวมจำนวนเด็กและเยาวชนที่ดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 90 และมาตรา 132 จำนวน 116 คน ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ ย้อนหลัง 5 ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 5 คน พ.ศ. 2564 จำนวน

3 คน พ.ศ. 2565 จำนวน 4 คน พ.ศ. 2566 จำนวน 2 คน และ พ.ศ. 2567 จำนวน 1 คน โดยจะเห็นได้ว่าการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มลดลง

ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงามีจำนวนทั้งหมด 25 คน โดยส่วนใหญ่เป็นข้าราชการเกษียณ จำนวน 13 คน เป็นผู้ประกอบการ จำนวน 12 คน ซึ่งผู้พิพากษาสมทบจะต้องผ่านการสอบคัดเลือก และตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ผู้พิพากษาสมทบจะต้องได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้มียอำนาจหน้าที่เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เด็กและเยาวชนถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีอาญา และพิจารณาคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีส่วนได้ส่วนเสียในคดีแพ่ง รวมทั้งคดีตามกฎหมายอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวที่เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สำหรับบทบาทของผู้พิพากษาสมทบในการดำเนินการเครือข่ายแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด ในช่วงก่อนการพิพากษา ผู้พิพากษาสมทรมีบทบาทสำคัญในการร่วมพิจารณาและประเมินพฤติการณ์ของเด็กหรือเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อม พฤติกรรม และโอกาสในการปรับตัว มากกว่าการลงโทษเพียงอย่างเดียว โดยผู้พิพากษาสมทรมีหน้าที่ร่วมพิจารณาคดีโดยใช้ประสบการณ์ชีวิตในฐานะบุคคลทั่วไปที่ใกล้ชิดกับชุมชน ทำให้สามารถเข้าใจบริบทของเด็กและครอบครัวได้ดีกว่าผู้พิพากษาอาชีพเพียงลำพัง มีส่วนร่วมในการกลั่นกรองข้อมูลจากพนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยา เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางที่เหมาะสม เช่น การส่งเข้ารับการอบรมหรือบำบัดรักษา แทนการใช้โทษจำคุก ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยระหว่างเด็ก ครอบครัว และผู้เสียหาย เพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์และลดโอกาสในการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ภายหลังจากมีคำพิพากษาแล้ว บทบาทของผู้พิพากษาสมทบบังคับสำคัญต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผ่านกลไกของเครือข่ายในชุมชน เช่น ร่วมกำหนดมาตรการติดตามดูแลเด็ก สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อสนับสนุนการศึกษา อาชีพ และการดำรงชีวิตที่มีคุณค่า มีบทบาทในการติดตามผลผ่านการรายงานจากเจ้าหน้าที่คุมประพฤติ และอาจเสนอแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมแก่ศาลได้ หากเห็นว่ากระบวนการฟื้นฟูไม่เกิดผลตามเป้าหมาย

จากการดำเนินการสร้างเครือข่ายการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จนถึง พ.ศ. 2567 มีผู้สนใจเข้าร่วมเป็นเครือข่ายรวมทั้งสิ้น 672 คน โดยผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงาได้ร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ความรู้ทางด้านจิตสังคม รวมถึงจัดประชุมเพื่อรับฟังปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาจากสมาชิกเครือข่าย และพบทวนบทบาทของเครือข่ายให้กับสมาชิกเครือข่ายทุกปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงาได้มอบหมายให้สมาชิกเครือข่ายเป็นผู้ดูแลเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน และรายงานผลการติดตามดูแลให้ศาลทราบตามกำหนดเวลา ผู้พิพากษาสมทบร่วมมือกับเครือข่ายในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจ พัฒนาอาชีพ และพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดอย่างต่อเนื่องทุกปี

เพื่อพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา ซึ่งจะช่วยให้ผู้พิพากษาสมทบนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างพลังชุมชนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องศึกษาความคิดเห็นในการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบทบาทของผู้พิพากษาสมทบและการสร้างเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ตลอดจนเป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อบทบาทและการเสริมสร้างพลังชุมชนเพื่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา
- 2) เพื่อศึกษาผลของบทบาทและการเสริมสร้างพลังชุมชนที่มีต่อประสิทธิภาพการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา

นิยามศัพท์

1) การเสริมสร้างพลังชุมชน หมายถึง แนวทางสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นในการระบุปัญหา วางแผน ดำเนินการ และประเมินผลการแก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง

2) ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้มียอำนาจหน้าที่เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เด็กและเยาวชนถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีอาญา และพิจารณาคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีส่วนได้ส่วนเสียในคดีแพ่ง รวมทั้งคดีตามกฎหมายอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวที่เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามกฎหมายถือว่า ผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายอาญา (พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553)

3) การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด หมายถึง กระบวนการจัดการกับเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือกระทำความผิด เพื่อแก้ไขปัญหาลพฤติกรรม พื้นฟูจิตใจ และสภาพร่างกาย ตลอดจนเสริมสร้างทักษะชีวิตที่จำเป็น เพื่อให้สามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

4) เครือข่ายการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด การรวมตัวกันของบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายร่วมกันในการช่วยเหลือ แก้ไข และฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีคุณภาพ

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาระดับการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปความสัมพันธ์ของตัวแปร และนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีรายละเอียดหัวข้อแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรม ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้พิพากษาสมทบ

ผู้พิพากษาสมทบเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านสังคมสงเคราะห์ การศึกษา จิตวิทยา และการแพทย์ที่ได้รับการแต่งตั้งให้มียอำนาจในการพิจารณาพิพากษา

คดีร่วมกับผู้พิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัว ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 บทบาทหลักของผู้พิพากษาสมทบ ได้แก่ การพิจารณาคดี การให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี การสนับสนุนการบริหารงานยุติธรรมสำหรับเด็กและครอบครัว การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และการเป็นตัวแทนชุมชน (Thammasat University Research and Consultancy Institute, 2017)

นอกจากนี้ Dohrn (2011, p. 334-357) ยังอธิบายว่า ผู้พิพากษาสมทบบังคับบทบาทในการเป็นสะพานเชื่อมระหว่างระบบยุติธรรมและชุมชน โดยการสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกับชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำผิด

แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังชุมชน

การเสริมสร้างพลังชุมชน (Community Empowerment) เป็นกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพของชุมชนให้สามารถจัดการปัญหาของตนเองได้ โดยการสร้างองค์ความรู้ การพัฒนาทักษะ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน (Rappaport, 1987, p. 121-148) การเสริมสร้างพลังชุมชนมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การสร้างการมีส่วนร่วม การพัฒนาศักยภาพ การสร้างเครือข่าย และการติดตามประเมินผล (Zimmerman, 2000, p. 43-63)

ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด การเสริมสร้างพลังชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากชุมชนเป็นพื้นที่ที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่และต้องกลับไปใช้ชีวิตภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน การดำเนินการ และการติดตามผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู จะช่วยให้เกิดการยอมรับและการสนับสนุนการกลับคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชน (Butts & Mears, 2001, p. 169-198)

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

ประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน หมายถึง ผลสำเร็จของการดำเนินการเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความคิด และทัศนคติของเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขและไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ (Jitsawang, 2017, p. 31-52) การประเมินประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูสามารถพิจารณาได้จากอัตราการกระทำผิดซ้ำ การปรับตัวเข้ากับสังคม การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ (Lipsey & Cullen, 2007, p. 124-147)

Bazemore & Umbreit (2001, p. 1-10) ได้เสนอแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนตามหลักยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เสียหาย ผู้กระทำผิด และชุมชนในการเยียวยาความเสียหายให้กับผู้เสียหาย และการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับคืนสู่สังคม โดยพบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บทบาทของผู้พิพากษาสมทบ

ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวมีบทบาทสำคัญหลายประการ ดังนี้

1.1 บทบาทในระบบยุติธรรม ในศาลเยาวชนและครอบครัว ผู้พิพากษาสมทบบมีบทบาทสำคัญในการพิจารณาคดีร่วมกับผู้พิพากษาในการตัดสินคดีที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนและครอบครัว เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปอย่างรอบคอบ และมีการตัดสินที่สอดคล้องกับบริบทของคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน (Panthong, 2019) รวมทั้งผู้พิพากษาสมทบต้องทำการกลั่นกรองทางสังคมและจิตวิทยา ซึ่งเกี่ยวข้องกับพื้นหลังครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในเชิงลึก เพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก (Smith, 2018)

1.2 บทบาทในการเสริมสร้างพลังชุมชน ผู้พิพากษาสมทบบมีบทบาทในการเป็นสื่อกลางและเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างระบบยุติธรรมกับชุมชน (Panthong, 2019; Thompson, 2018) ด้วยการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมและการคุ้มครองสิทธิของเด็กและครอบครัว (Phetpraphan, 2015) รวมถึงมีบทบาทในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม การประสานงานเครือข่าย เพื่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (Jitsawang, 2017)

1.3 การเปรียบเทียบบทบาทผู้พิพากษาสมทบระหว่างประเทศ (Smith, 2018) ในประเทศเยอรมนีและสวีเดน ผู้พิพากษาสมทบบมีอำนาจร่วมในการตัดสินคดี โดยเน้นการมีส่วนร่วมในมุมมองจากสังคม ทั้งนี้ ผู้พิพากษาสมทบบมีอำนาจเท่ากับผู้พิพากษาอาชีพ ส่วนในญี่ปุ่น ผู้พิพากษาสมทบบจะต้องได้รับการอบรมอย่างเข้มงวด โดยมีหน้าที่ร่วมกับผู้พิพากษาอาชีพในการพิจารณาคดี สำหรับในประเทศไทย ผู้พิพากษาสมทบบมีหน้าที่ร่วมพิจารณาคดี โดยเน้นบทบาทการกลั่นกรองทางสังคมและจิตวิทยา

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการทำงาน

การทำงานของผู้พิพากษาสมทบมีปัจจัยที่สนับสนุนและขัดขวางการทำงาน ซึ่งล้วนส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการทำงาน ดังนี้

2.1 ปัจจัยสนับสนุน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการทำงานของผู้พิพากษาสมทบขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ได้แก่ คุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้พิพากษาสมทบ เช่น ความเป็นผู้นำ ความสามารถในการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น ล้วนส่งผลดีต่อประสิทธิผลของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (Onchaweng, 2023) โดยผู้พิพากษาสมทบที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือได้ จะได้รับความร่วมมือจากชุมชน อีกทั้งกลไกของศาลเยาวชนและครอบครัวต้องให้การสนับสนุนและเอื้อต่อการทำงานของผู้พิพากษาสมทบ (Terawat, 2021)

2.2 ปัจจัยขัดขวาง ผู้พิพากษาสมทบมีข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงานประจำทำให้ไม่สามารถทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานกับชุมชนได้อย่างเต็มที่ (Chareonsakdi, 2021) รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบมีความไม่สม่ำเสมอในด้านการวางแผน การจัดการ และการประสานงาน อาจส่งผลเสียต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของศาลเยาวชนและครอบครัว รวมถึงโครงสร้างองค์กรที่มีความเป็นทางการสูง เทคโนโลยี และทรัพยากรที่จำกัด จะลดประสิทธิผลของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (Onchaweng, 2023) อีกทั้งปัจจัยทางอารมณ์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ โดยเฉพาะในคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน อาจก่อให้เกิดอคติหรือความลำเอียงได้ (Anleu & Mack, 2019)

3. การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในประเทศไทยเป็นไปตามแนวทางของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 แนวทางตามกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เป็นการลดการดำเนินคดีอาญา ด้วยมาตรการพิเศษ เช่น การไกล่เกลี่ย การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และการเยียวยาผู้เสียหาย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (Lapisatepan, 2021) รวมทั้งทำการฟื้นฟูความสัมพันธ์ และการสร้างการยอมรับทางสังคม ให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ ซึ่งมีประสิทธิผลต่อการลดการกระทำผิดซ้ำ (Braithwaite, 2020) และการเสริมสร้างพลังชุมชนสามารถสร้างทุนทางสังคม (Social Capital) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญใน

การสนับสนุนการกลับคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด (Zimmerman et al., 2022) โดยกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่ดำเนินการโดยชุมชนมีประสิทธิผลสูงกว่ากระบวนการทางการในการลดการกระทำผิดซ้ำ ทั้งนี้ เน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้เสียหาย ผู้กระทำผิด และชุมชน (Zehr & Toews, 2019)

3.2 แนวคิดทฤษฎีที่สำคัญในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ประกอบไปด้วย Desistance Theory อธิบายเกี่ยวกับการเลิกกระทำผิดผ่านการยอมรับและสนับสนุนจากชุมชน โดยกระบวนการเลิกกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวข้องกับการได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากชุมชนมากกว่าการถูกควบคุมโดยระบบยุติธรรมทางการ (McNeill, 2019) รวมถึง Good Lives Model ซึ่งทำการบูรณาการระบบยุติธรรมกับทรัพยากรชุมชน โดยการผสมผสานทั้งสองแนวทางอย่างสมดุลจะมีประสิทธิผลต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนสูงสุด (Ward & Maruna, 2025, p. 20-21) อีกทั้งใช้ Bridging Role ซึ่งเป็นการเชื่อมต่อระหว่างระบบยุติธรรมทางการกับชุมชนในกระบวนการยุติธรรมชุมชนเพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน เน้นความสำคัญของการทำงานเชื่อมโยงระหว่างระบบยุติธรรมทางการกับชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ (Thompson, 2018)

4. ทิศทางการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทผู้พิพากษาสมทบ

จากการค้นคว้างานวิจัยพอจะสรุปแนวโน้มของการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้พิพากษาสมทบได้ 2 ประการหลัก ได้แก่

4.1 การเปลี่ยนแปลงบทบาท จากบทบาทตามกฎหมายสู่บทบาทเชิงรุกในชุมชน งานวิจัยก่อนปี 2560 มักเน้นการอธิบายบทบาทตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว เช่น การร่วมพิจารณาพิพากษา การให้ความเห็นประกอบกับผู้พิพากษาอาชีพ หลังจากปี 2560 เริ่มเน้นการขยายบทบาทของผู้พิพากษาสมทบในฐานะผู้ที่เป็นสะพานเชื่อมโยงศาลกับชุมชนโดยเฉพาะการทำงานเชิงเครือข่ายกับโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม

4.2 แนวโน้มบทบาทในอนาคต จากบทบาทเชิงพิจารณาสู่บทบาทเชิงพัฒนา การเปลี่ยนมุมมองที่ผู้พิพากษาสมทบเป็นผู้ร่วมพิจารณาพิพากษาไปเป็นนักพัฒนาระบบชุมชน ด้วยการเสริมพลังชุมชนผ่านการสร้างเครือข่ายเพื่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน โดยผู้พิพากษาสมทบบมีบทบาทเป็นผู้ประสานงานเครือข่าย

แนวโน้มงานวิจัยชี้ว่า ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวกำลังเปลี่ยนผ่านจากบทบาทเชิงพิจารณาสู่บทบาทเชิงพัฒนา โดยเน้นการเสริมพลังชุมชน ผ่านการ

สร้างเครือข่าย การฟังเสียงของชุมชน และการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพ และยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

5. ข้อถกเถียงเกี่ยวกับบทบาทผู้พิพากษาสมทบในการเสริมสร้างพลังชุมชน

จากการสังเคราะห์งานวิจัยทำให้เห็นประเด็นถกเถียงสำคัญเกี่ยวกับประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของผู้พิพากษาสมทบในการเสริมสร้างพลังชุมชน โดย Chinsuvapala (2017, p. 52-67) พบว่า การปฏิบัติงานของผู้พิพากษาสมทบมีความไม่สม่ำเสมอในการวางแผน การจัดการ และการประสานงาน ทำให้ยากที่จะประเมินประสิทธิภาพที่แท้จริงในการปฏิบัติงาน ในขณะที่ Jitsawang (2017, p. 31-52) กลับพบว่า การสร้างเครือข่ายในชุมชนโดยผู้พิพากษาสมทบก่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีส่วนช่วยลดการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

6. ช่องว่างองค์ความรู้

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่ผ่านมา พบว่ายังมีช่องว่างองค์ความรู้ที่ทำให้จำเป็นต้องศึกษาเรื่องระดับการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบและผลกระทบต่อประสิทธิภาพการฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ได้แก่

6.1 ขาดการศึกษาเชิงปริมาณที่วัดความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมสร้างพลังชุมชนและประสิทธิภาพการฟื้นฟู

6.2 ขาดการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

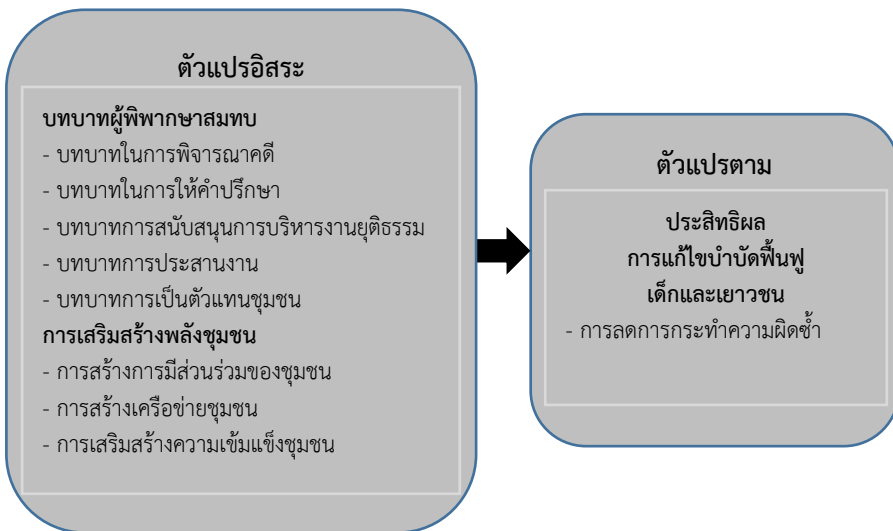

Figure 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา จำนวน 25 คน และผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา จำนวน 25 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ทำการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของ Krejcie and Morgan ในระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 0.1 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของเจ้าหน้าที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา จำนวน 20 คน และผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา จำนวน 20 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างจะต้องยินยอมให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจ เต็มใจ และมีเวลาที่จะให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยอย่างเต็มที่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา ปฏิบัติหน้าที่ในศาลเยาวชนและ

ครอบครัวจังหวัดพังงาอย่างน้อย 3 ปี จึงทำให้สามารถเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา จำนวน 15 คน และผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา จำนวน 18 คน รวมทั้งสิ้น 33 คน

โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างวิจัยจากทั้ง 2 กลุ่ม มีเหตุผลดังต่อไปนี้ 1) ผู้พิพากษาสมทบ เป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในการเสริมสร้างพลังชุมชน โดยการเชื่อมโยงระหว่างศาลชุมชน และครอบครัวของเด็ก มีความรู้และประสบการณ์จากการลงพื้นที่จริง หรือประสานงานกับเครือข่ายในชุมชน เช่น โรงเรียน ผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการ องค์กรอาสา ฯลฯ สามารถสะท้อนข้อจำกัด อุปสรรค และปัจจัยสนับสนุนในการขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดได้โดยตรง และ 2) เจ้าหน้าที่ศาลเยาวชนและครอบครัว เช่น นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา มีบทบาทสนับสนุนกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิดในทั้งก่อนและหลังการพิจารณาคดี ทำหน้าที่จัดทำข้อมูลสภาพปัญหา ประวัติครอบครัว และแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็ก ส่งให้ศาลพิจารณาร่วมกับผู้พิพากษาสมทบ เป็นผู้ประเมินผลลัพธ์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและสามารถให้ข้อมูลได้ว่าความร่วมมือของชุมชนมีผลต่อพฤติกรรมและการกลับคืนสู่สังคมของเด็กหรือไม่ ซึ่งการเก็บข้อมูลจากทั้ง 2 กลุ่มนี้ช่วยให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทั้งในมิติดินโยบาย การดำเนินการ และผลลัพธ์ ซึ่งจะช่วยให้การวิจัยมีความครอบคลุม และสามารถนำไปใช้ในการออกแบบนโยบายหรือพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบในอนาคตได้อย่างเป็นระบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้พิพากษาสมทบ การเสริมสร้างพลังชุมชน และประสิทธิภาพการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 การเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพลังชุมชน

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบ และข้อเสนอแนะ

ทั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีค่าความตรงเชิงเนื้อหาไม่น้อยกว่า 0.7 ทุกข้อคำถาม และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการขออนุมัติดำเนินการโครงการวิจัยจาก คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ใบรับรองเลขที่ 2024/091.1810 เก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2568 การเก็บข้อมูลได้ทำการชี้แจงรายละเอียดในการเข้าร่วมการวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่างให้เข้าใจอย่างชัดเจนเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ตัดสินใจในการเข้าร่วมให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา ประสานงานเพื่อแจกแบบสอบถาม ดำเนินการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งตัดสินระดับในแต่ละด้าน โดยการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์การจัดระดับค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยตามการคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression

Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์และอำนาจพยากรณ์ของตัวแปร ทั้งนี้การแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่าโดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (Srisa-ard, 2017, p. 123)

ค่า R	0.81 – 1.00	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
ค่า R	0.61 – 0.80	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับมาก
ค่า R	0.41 – 0.60	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
ค่า R	0.21 – 0.40	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
ค่า R	0.01 – 0.20	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
ค่า R	0.00	หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นต่อบทบาทผู้พิพากษาสมทบ การเสริมสร้างพลังชุมชน และประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อบทบาทผู้พิพากษาสมทบ การเสริมสร้างพลังชุมชน และประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน พบว่า ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30, 4.28 และ 4.35 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

Table 1 ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อบทบาทผู้พิพากษาสมทบ การเสริมสร้างพลังชุมชน และประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (n=33)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผลคะแนน
บทบาทผู้พิพากษาสมทบ			
1. บทบาทในการพิจารณาคดี	4.33	0.96	มากที่สุด
2. บทบาทในการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี	4.39	0.86	มากที่สุด
3. บทบาทในการสนับสนุนการบริหารงานยุติธรรมสำหรับเด็กและครอบครัว	4.55	0.62	มากที่สุด

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผลคะแนน
4. บทบาทการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ	4.06	0.97	มาก
5. บทบาทการเป็นตัวแทนชุมชน	4.15	0.83	มาก
เฉลี่ยรวมบทบาทการเป็นผู้พิพากษาสมทบ	4.30	0.67	มากที่สุด
การเสริมสร้างพลังชุมชน			
1. การเสริมสร้างพลังชุมชนมีความสำคัญต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด	4.76	0.50	มากที่สุด
2. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในปัจจุบันในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด	4.18	0.88	มาก
3. ผู้พิพากษาสมทบบมีบทบาทในการเสริมสร้างพลังชุมชนในด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.21	0.74	มากที่สุด
4. ผู้พิพากษาสมทบบมีบทบาทในการเสริมสร้างพลังชุมชนในด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน	4.18	0.81	มาก
5. ผู้พิพากษาสมทบบมีบทบาทในการเสริมสร้างพลังชุมชนในด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน	4.06	0.90	มาก
เฉลี่ยรวมการเสริมสร้างพลังชุมชน	4.28	0.64	มากที่สุด
ประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน			
1. ประสิทธิภาพการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในปัจจุบัน	4.21	0.65	มากที่สุด

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผลคะแนน
2. การเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบมีส่วนทำให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีประสิทธิภาพ	4.48	0.71	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมประสิทธิภาพการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน	4.35	0.63	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นในแต่ละด้านโดยละเอียด พบว่าด้านบทบาทผู้พิพากษาสมทบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บทบาทในการสนับสนุนการบริหารงานยุติธรรมสำหรับเด็กและครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 4.55) รองลงมาคือ บทบาทในการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี (ค่าเฉลี่ย 4.39) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บทบาทการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 4.06)

ด้านการเสริมสร้างพลังชุมชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเสริมสร้างพลังชุมชนมีความสำคัญต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด (ค่าเฉลี่ย 4.76) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้พิพากษาสมทบบมีบทบาทในการเสริมสร้างพลังชุมชนในด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.06)

ด้านประสิทธิภาพการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบมีส่วนทำให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ประสิทธิภาพการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 4.21)

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างพลังชุมชน รวมทั้งการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบ ดังตารางที่ 2 และ 3 ดังนี้

Table 2 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพลังชุมชนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคกับการเสริมสร้างพลังชุมชน

ปัจจัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปัจจัยส่งเสริมการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบ		
1. การมีความรู้ความเข้าใจในบริบทของชุมชน	27 คน	81.8
2. การมีทักษะในการสื่อสารและประสานงาน	27 คน	81.8
3. การมีเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ	31 คน	93.9
4. อื่น ๆ ได้แก่ 1) มีงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน 2) งบประมาณสนับสนุน 3) การติดต่อประสานงานการเข้าไปสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้นำชุมชน อบท. อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง	3 คน	9.1
ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบ		
1. ข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงานประจำ	22 คน	66.7
2. การขาดงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนในการดำเนินโครงการ	25 คน	75.8
3. ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ เนื่องจากขาดความเข้าใจในบทบาทของผู้พิพากษาสมทบ	22 คน	66.7
4. อื่น ๆ ได้แก่ 1) ให้ความรู้ และประสานความร่วมมือกับเครือข่าย 2) ขาดการติดต่อประสานงานอย่างต่อเนื่อง 3) ขาดนโยบายสนับสนุนอย่างจริงจังจากศาลเยาวชน ขาดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบช่วยเหลือการดำเนินงานของผู้ พิพากษาสมทบโดยตรงเป็นการเฉพาะ การไม่เห็น ความสำคัญของพลังชุมชน	3 คน	9.1

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยส่งเสริมการเสริมสร้างพลังชุมชนที่สำคัญของผู้พิพากษาสมทบ ได้แก่ การมีเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ (ร้อยละ 93.9)

รองลงมาคือ การมีความรู้ความเข้าใจในบริบทของชุมชน และการมีทักษะในการสื่อสาร และประสานงาน (ร้อยละ 81.8 เท่ากัน) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ (ร้อยละ 9.1) ได้แก่ การมีงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน และการติดต่อประสานงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง สำหรับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบพบว่า การขาดงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนในการดำเนินโครงการเป็นอุปสรรคสำคัญที่สุด (ร้อยละ 75.8) รองลงมาคือ ข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงานประจำ และการที่ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากขาดความเข้าใจในบทบาทของผู้พิพากษาสมทบ (ร้อยละ 66.7 เท่ากัน) อีกทั้งยังมีอุปสรรคอื่น ๆ (ร้อยละ 9.1) ได้แก่ การขาดการติดต่อประสานงานอย่างต่อเนื่อง การขาดนโยบายสนับสนุนอย่างจริงจังจากศาลเยาวชน การขาดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบช่วยเหลือการดำเนินงานของผู้พิพากษาสมทบโดยตรง และการไม่เห็นความสำคัญของพลังชุมชน

Table 3 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลที่แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สำหรับการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ผู้พิพากษาสมทบสามารถประสานความร่วมมือกับองค์กรชุมชนและองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน อาทิ การให้ความรู้ด้านกฎหมาย การช่วยเหลือเด็กและครอบครัวที่ประสบปัญหา	27	81.8
2. ผู้พิพากษาสมทบสามารถเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมและการคุ้มครองสิทธิของเด็กและครอบครัว โดยการจัดประชุม รับฟังความคิดเห็น และนำข้อมูลจากชุมชนมาใช้ประกอบการพิจารณาคดี	25	75.8
3. ผู้พิพากษาสมทบสามารถสนับสนุนให้มีการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เช่น การไกล่เกลี่ยข้อ	29	87.9

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พิพาท การประนีประนอม เพื่อลดความขัดแย้งและสร้างความสมานฉันท์ในชุมชน		
4. ผู้พิพากษาสมทบสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษา เพื่อร่วมกันดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน	28	84.8
5. อื่น ๆ ได้แก่ 1) ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลต้องให้การสนับสนุนทั้งทางด้านนโยบายและทรัพยากร รวมถึงมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดูแลช่วยเหลือผู้พิพากษาสมทบเป็นการเฉพาะด้วย 2) ให้มีงบประมาณในการประชุม/พบปะกับเครือข่ายชุมชน 3) ทำบัตรประจำตัว/ ขึ้นทะเบียนเครือข่าย 4) การสนับสนุนและการส่งเสริมของผู้พิพากษาหัวหน้าศาล 5) การเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้นำชุมชนหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเด็ก	5	15.2

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผู้พิพากษาสมทบสามารถสนับสนุนให้มีการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เช่น การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การประนีประนอม เพื่อลดความขัดแย้งและสร้างความสมานฉันท์ในชุมชน (ร้อยละ 87.9) รองลงมาคือ ผู้พิพากษาสมทบสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษา เพื่อร่วมกันดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน (ร้อยละ 84.8) นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าผู้พิพากษาสมทบสามารถประสานความร่วมมือกับองค์กรชุมชนและองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน อาทิ การให้ความรู้ด้านกฎหมาย การช่วยเหลือเด็กและครอบครัวที่ประสบปัญหา (ร้อยละ 81.8) และผู้พิพากษา

สมทบสามารถเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมและการคุ้มครองสิทธิของเด็กและครอบครัว โดยการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น และนำข้อมูลจากชุมชนมาใช้ประกอบการพิจารณาคดี (ร้อยละ 75.8) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ร้อยละ 15.2) ระบุว่า ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลต้องให้การสนับสนุนทั้งทางด้านนโยบายและทรัพยากร รวมถึงมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดูแลช่วยเหลือผู้พิพากษาสมทบเป็นการเฉพาะ ควรมีงบประมาณในการประชุม/พบปะกับเครือข่ายชุมชน การจัดทำบัตรประจำตัว/ขึ้นทะเบียนเครือข่าย การสนับสนุนและการส่งเสริมของผู้พิพากษาหัวหน้าศาล และการเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้นำชุมชนหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเด็ก

ข้อค้นพบเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือและเครือข่ายในการเสริมสร้างพลังชุมชน รวมถึงความจำเป็นในการได้รับการสนับสนุนทั้งด้านนโยบาย งบประมาณ และทรัพยากรที่เพียงพอเพื่อให้การดำเนินงานของผู้พิพากษาสมทบในการเสริมสร้างพลังชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้พิพากษาสมทบ การเสริมสร้างพลังชุมชน และประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน พบว่า การเสริมสร้างพลังชุมชนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.572$) โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ในขณะที่บทบาทผู้พิพากษาสมทบไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ($r = 0.244$) ดังแสดงในตารางที่ 4 ดังนี้

Table 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้พิพากษาสมทบและการเสริมสร้างพลังชุมชนต่อประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ($n=33$)

ปัจจัย	ประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน
บทบาทผู้พิพากษาสมทบ	0.244
การเสริมสร้างพลังชุมชน	0.572*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของบทบาทผู้พิพากษาสมทบ และการเสริมสร้างพลังชุมชนกับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความสัมพันธ์พหุคูณและวิเคราะห์ค่าสัมพันธพหุคูณระหว่างบทบาทผู้พิพากษาสมทบ และการเสริมสร้างพลังชุมชนกับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ดังแสดงในตารางที่ 5 ดังนี้

Table 5 ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของบทบาทผู้พิพากษาสมทบ และการเสริมสร้างพลังชุมชนที่มีต่อประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (n=33)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
Regression	4.827	2	2.413	9.147	0.001*
Residual	7.916	30	0.264		
Total	12.742	32			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า บทบาทผู้พิพากษาสมทบ และการเสริมสร้างพลังชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงทำนายกับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบต่อไปว่าตัวแปรอิสระใดบ้างที่มีความสัมพันธ์เชิงทำนายกับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ค่าสัมพันธพหุคูณระหว่างบทบาทผู้พิพากษาสมทบ และการเสริมสร้างพลังชุมชน กับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ดังตารางที่ 6 ดังนี้

Table 6 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธพหุคูณระหว่างบทบาทผู้พิพากษาสมทบ และการเสริมสร้างพลังชุมชน กับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (n = 33)

ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธพหุคูณ (R)	ค่าสัมประสิทธิ์ของการกำหนด (R Square)	ค่าสัมประสิทธิ์ของการกำหนดเมื่อมีการปรับตามจำนวนตัวแปรอิสระแล้ว (Adjusted R ²)	ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า (Std. Error of the Estimate)
0.615	0.379	0.337	0.514

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าสัมพันธพหุคูณ (R) ระหว่างบทบาทผู้พิพากษาสมทบ และการเสริมสร้างพลังชุมชนกับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับมาก ($r = 0.615$ หรือคิดเป็นร้อยละ 61.5 ซึ่งหมายความว่า ถ้าค่าตัวแปรบทบาทผู้พิพากษาสมทบ และการเสริมสร้างพลังชุมชนเพิ่มขึ้น ค่าตัวแปรด้านประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน จะเพิ่มขึ้นในระดับมากด้วย นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์ของการกำหนด (R Square) แสดงให้เห็นว่าตัวแปรบทบาทผู้พิพากษาสมทบ และการเสริมสร้างพลังชุมชน มีความแม่นยำในการพยากรณ์ หรือมีอิทธิพลถึง ร้อยละ 37.9 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ 0.514 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของการกำหนด เมื่อมีการปรับตามจำนวนตัวแปรอิสระแล้ว (Adjusted R^2) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.337 หมายความว่า ตัวแปรบทบาทผู้พิพากษาสมทบ และการเสริมสร้างพลังชุมชน สามารถกำหนดความแปรปรวนในค่าของตัวแปรประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ได้ประมาณ ร้อยละ 33.7 จากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของบทบาทผู้พิพากษาสมทบ และการเสริมสร้างพลังชุมชนที่มีต่อประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ผลที่ได้แสดงดังตารางที่ 7 ดังนี้

Table 7 ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของบทบาทผู้พิพากษาสมทบ และการเสริมสร้างพลังชุมชนที่มีต่อประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ($n=33$)

ตัวแปรพยากรณ์	B	Coefficient s Std. Error	β	t	Sig
บทบาทผู้พิพากษาสมทบ (X_1)	-0.304	0.192	-0.322	-1.580	0.125
การเสริมสร้างพลังชุมชน (X_2)	0.788	0.201	0.799	3.927	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 constant = 2.284

จากตารางที่ 7 พบว่า การเสริมสร้างพลังชุมชน (X_2) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y = 2.284 + 0.788X_2$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z_r = 0.799Z_2$$

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

1. **ความคิดเห็นด้านบทบาทผู้พิพากษาสมทบ การเสริมสร้างพลังชุมชน และประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน** พบว่า ความคิดเห็นต่อทั้งสามด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30, 4.28 และ 4.35 ตามลำดับ โดยด้านบทบาทผู้พิพากษาสมทบ พบว่า บทบาทในการสนับสนุนการบริหารงานยุติธรรมสำหรับเด็กและครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.55) ด้านการเสริมสร้างพลังชุมชน พบว่า การเสริมสร้างพลังชุมชนมีความสำคัญต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.76) และด้านประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู พบว่า การเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบมีส่วนทำให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีประสิทธิผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.48)

ผลการวิจัยที่พบว่าบทบาทผู้พิพากษาสมทบอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของผู้พิพากษาสมทบในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในการสนับสนุนการบริหารงานยุติธรรมสำหรับเด็กและครอบครัวที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Panthong (2019, p. 45-67) ที่พบว่าผู้พิพากษาสมทบมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการทำงานของผู้พิพากษาในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนและครอบครัว

นอกจากนี้ บทบาทในการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาตัดสินคดีที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด (4.39) สอดคล้องกับแนวคิดของ Smith (2018, p. 234-251) ที่อธิบายว่าผู้พิพากษาสมทบช่วยให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้พิพากษา และการนำมุมมองที่หลากหลายและประสบการณ์ในชีวิตจริงในชุมชนมาใช้ในการพิจารณาคดีตัดสินคดีเยาวชน

อย่างไรก็ตาม บทบาทการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (4.06) แม้จะอยู่ในระดับมาก แต่ชี้ให้เห็นว่ายังมีความจำเป็นในการพัฒนาและเสริมสร้าง

บทบาทด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chareonsakdi (2021, p. 176-189) ที่พบว่าผู้พิพากษาสมทบไม่สามารถทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานกับชุมชนได้อย่างเต็มที่เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงานประจำ

ผลการวิจัยที่พบว่าการเสริมสร้างพลังชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะข้อที่ว่าการเสริมสร้างพลังชุมชนมีความสำคัญต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด (ค่าเฉลี่ย 4.76) สะท้อนให้เห็นถึงการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของชุมชนในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชน สอดคล้องกับแนวคิดของ Jitsawang (2017, p. 31-52) ที่เน้นว่าการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่ที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่

ผลการวิจัยยังพบว่าผู้พิพากษาสมทบมีบทบาทในการเสริมสร้างพลังชุมชนในด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (4.06) สอดคล้องกับข้อค้นพบที่ว่าอุปสรรคสำคัญของการเสริมสร้างพลังชุมชนคือการขาดงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุน (ร้อยละ 75.8) และข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงานประจำของผู้พิพากษาสมทบ (ร้อยละ 66.7) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chareonsakdi (2021, p. 176-189) และ Pengsawat (2020, p. 32-49) ที่พบข้อจำกัดในลักษณะเดียวกัน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมสร้างพลังชุมชนกับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน พบว่าการเสริมสร้างพลังชุมชนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.572$) โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง โดยการเสริมสร้างพลังชุมชนสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 33.7

ผลการวิจัยที่พบว่าการเสริมสร้างพลังชุมชนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.572$) สะท้อนให้เห็นว่าการเสริมสร้างพลังชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bazemore & Umbreit (2001, p. 1-20) ที่เสนอแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนตามหลักการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เสียหาย ผู้กระทำผิด และชุมชน ในการเยียวยาความเสียหายและการกลับคืนสู่สังคม นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่าการเสริมสร้างพลังชุมชนสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนได้ร้อยละ 33.7 (Adjusted $R^2 = 0.337$) สะท้อนให้เห็นว่าการเสริมสร้างพลังชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อ

ประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดพื้นฟูเด็กและเยาวชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Butts & Mears (2001, p. 169-198) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน การดำเนินการ และการติดตามผลการแก้ไขบำบัดพื้นฟู จะช่วยให้เกิดการยอมรับและการสนับสนุนการกลับคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชน

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยที่พบว่าบทบาทผู้พิพากษาสมทบไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดพื้นฟูเด็กและเยาวชน ($r = 0.244$) อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดของผู้พิพากษาสมทบในการปฏิบัติหน้าที่ดังที่ได้อภิปรายไปแล้ว นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะบทบาทของผู้พิพากษาสมทบเป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบการแก้ไขบำบัดพื้นฟูเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องอาศัยการบูรณาการจากหลายภาคส่วน

โดยเมื่อทำการวิเคราะห์เชิงลึกจากผลการวิจัยที่พบว่าบทบาทผู้พิพากษาสมทบไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดพื้นฟูเด็กและเยาวชน ($r = 0.244$) ในขณะที่การเสริมสร้างพลังชุมชนกลับมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.572$) เป็นประเด็นที่น่าสนใจและสะท้อนถึงปัจจัยหลายประการที่ซับซ้อนในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน การวิเคราะห์เชิงลึกถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างนี้มีดังต่อไปนี้

ข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของบทบาทผู้พิพากษาสมทบ

บทบาทผู้พิพากษาสมทบบมีข้อจำกัดเชิงโครงสร้างหลายประการที่อาจส่งผลให้บทบาทดังกล่าวไม่สัมพันธ์โดยตรงกับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดพื้นฟู การศึกษาของ Anleu & Mack (2019, p. 831-851) ชี้ให้เห็นว่าผู้พิพากษาสมทบมักถูกจำกัดบทบาทในเชิงกฎหมายและโครงสร้างองค์กรที่เป็นทางการ ทำให้ความสามารถในการส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบมีข้อจำกัด โดยเฉพาะในระบบยุติธรรมที่มีลักษณะรวมศูนย์อำนาจ อีกทั้ง Chinsuvapala (2017, p. 52-67) ศึกษาพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบมีความไม่สม่ำเสมอในด้านต่าง ๆ ทั้ง การวางแผน การจัดการ และการประสานงาน เหล่านี้อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินการแก้ไขบำบัดพื้นฟูเด็กและเยาวชน ซึ่งผู้พิพากษาสมทบหลายท่านไม่มีเวลาหรือไม่ได้มีบทบาทอย่างสม่ำเสมอในทุกคดีหรือทุกพื้นที่ ทั้งหมดนี้จึงเป็นเหตุให้บทบาทของผู้พิพากษาสมทบไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดพื้นฟูเด็กและเยาวชน

ความแตกต่างระหว่างกระบวนการยุติธรรมทางการกับกระบวนการชุมชน

Braithwaite (2020, p. 178-195) อธิบายว่ากระบวนการยุติธรรมทางการมักมุ่งเน้นการพิจารณาคดีและการลงโทษตามกฎหมาย ในขณะที่กระบวนการชุมชนมุ่งเน้นการฟื้นฟูความสัมพันธ์และการสร้างการยอมรับทางสังคม ด้วยเหตุนี้ แม้ผู้พิพากษาสมทบจะมีบทบาทในกระบวนการยุติธรรมทางการ แต่บทบาทเหล่านั้นอาจไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการกลับคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชนเท่ากับกระบวนการที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Zehr & Toews (2019) ที่พบว่ากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่ดำเนินการโดยชุมชนมีประสิทธิผลสูงกว่ากระบวนการทางการในการลดการกระทำผิดซ้ำ

ผลกระทบของการเสริมสร้างพลังชุมชนต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การเสริมสร้างพลังชุมชนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูอย่างมีนัยสำคัญ อาจเนื่องมาจากการเสริมสร้างพลังชุมชนเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการสร้างเครือข่าย การพัฒนาศักยภาพ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหา Zimmerman et al. (2022, p. 58-76) ชี้ให้เห็นว่าการเสริมสร้างพลังชุมชนช่วยสร้างทุนทางสังคม (Social Capital) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการกลับคืนสู่สังคมของผู้กระทำผิด นอกจากนี้ McNeill (2019) ได้เสนอแนวคิด Desistance Theory ที่อธิบายว่ากระบวนการเลิกกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมีความเกี่ยวข้องอย่างยิ่งกับการได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากชุมชน มากกว่าการถูกควบคุมโดยระบบยุติธรรมทางการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ที่พบว่า การเสริมสร้างพลังชุมชนสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ร้อยละ 33.7

ลักษณะของตัวแปรและการวัดผล

การศึกษาของ Lapisatepan (2021) พบว่าการวัดผลประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางการมักใช้ตัวชี้วัดที่แตกต่างจากการวัดผลกระบวนการที่เกิดขึ้นในชุมชน ทำให้ยากที่จะเชื่อมโยงบทบาทของผู้พิพากษาสมทบโดยตรงกับผลลัพธ์การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู Onchaweng (2023, p. 435-450) เสริมว่าประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายด้าน เช่น โครงสร้างองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศ วัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำ การสื่อสาร และสภาพแวดล้อมองค์กร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัจจัยระดับชุมชนและสังคม มากกว่าปัจจัยระดับบุคคลหรือบทบาทเฉพาะของผู้พิพากษาสมทบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าตัวแปรประสิทธิผลมีองค์ประกอบหลากหลายซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่อยู่

นอกเหนือบทบาทโดยตรงของผู้พิพากษาสมทบ และแม้ผู้พิพากษาสมทบจะมีบทบาทส่งเสริม แต่ถ้ามองระบบรองรับ เช่น ไม่มีองค์กรในชุมชนช่วยติดตามก็อาจไม่เห็นผลลัพธ์ที่วัดได้

ความเชื่อมโยงระหว่างความเป็นทางการกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

Ward & Maruna (2025) เสนอแนวคิด Good Lives Model ที่เน้นการบูรณาการกระบวนการยุติธรรมทางการกับทรัพยากรในชุมชน โดยระบุว่า การผสมผสานทั้งสองแนวทางอย่างสมดุลจะมีประสิทธิผลสูงสุด ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า แม้บทบาทผู้พิพากษาสมทบจะไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู แต่การเป็นตัวกลางเชื่อมโยงกระบวนการยุติธรรมทางการกับการเสริมสร้างพลังชุมชนอาจเป็นบทบาทสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนา สอดคล้องกับ Thompson (2018, p. 149-168) ที่เสนอว่า รูปแบบการทำงานแบบ Bridging Role ที่เชื่อมต่อระหว่างระบบยุติธรรมทางการกับชุมชน จะเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาระบบยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในอนาคต

ความแตกต่างระหว่างบทบาทผู้พิพากษาสมทบซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู กับการเสริมสร้างพลังชุมชนซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาระบบการยุติธรรมที่เน้นการฟื้นฟูมากกว่าการลงโทษ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นโอกาสในการพัฒนาบทบาทผู้พิพากษาสมทบให้มุ่งเน้นการเสริมสร้างพลังชุมชนมากขึ้น ซึ่งอาจมีผลต่อประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในระยะยาว

การมีบทบาทในกระบวนการยุติธรรมทางการเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องผสมผสานกับการเสริมสร้างพลังชุมชนผ่านการสร้างเครือข่าย การพัฒนาศักยภาพ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำผิด

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพลังชุมชน พบว่า ปัจจัยส่งเสริมที่สำคัญได้แก่ การมีเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ (ร้อยละ 93.9) การมีความรู้ความเข้าใจในบริบทของชุมชน (ร้อยละ 81.8) และการมีทักษะในการสื่อสารและประสานงาน (ร้อยละ 81.8) อีกทั้งมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ การไม่มีงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนในการดำเนินโครงการ (ร้อยละ 75.8) ข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงานประจำ (ร้อยละ 66.7) และชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากขาดความเข้าใจในบทบาทของผู้พิพากษาสมทบ (ร้อยละ 66.7) ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการเสริมสร้างพลังชุมชน ได้แก่ ผู้พิพากษา

สมทบสามารถสนับสนุนให้มีการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (ร้อยละ 87.9) ผู้พิพากษาสมทบสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษา (ร้อยละ 84.8) และผู้พิพากษาสมทบสามารถประสานความร่วมมือกับ องค์กรชุมชนและองค์กรพัฒนาเอกชน (ร้อยละ 81.8)

จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่าผู้พิพากษาสมทบสามารถ สนับสนุนให้มีการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (ร้อยละ 87.9) และการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษา (ร้อยละ 84.8) สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางที่สำคัญในการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบ แนวทางนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bazemore & Erbe (2001, p. 27-42) ที่ระบุว่า ผู้พิพากษาสมทบสามารถเป็นตัวแทนชุมชนที่ช่วยสนับสนุนกระบวนการยุติธรรมเชิง สมานฉันท์ และเป็นสื่อกลางระหว่างศาลกับชุมชน นอกจากนี้ ผู้พิพากษาสมทวยังสามารถ ประสานความร่วมมือกับองค์กรชุมชนและองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อดำเนินโครงการหรือ กิจกรรมที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน (Office of Justice Affairs, 2019) อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ให้ข้อมูล (ร้อยละ 15.2) ระบุว่า ผู้พิพากษา หัวหน้าศาลต้องให้การสนับสนุนทั้งทางด้านนโยบายและทรัพยากร รวมถึงมอบหมายให้ เจ้าหน้าที่ดูแลช่วยเหลือผู้พิพากษาสมทบเป็นการเฉพาะ ซึ่งให้เห็นถึงความจำเป็นในการ ได้รับการสนับสนุนจากระบบศาลเพื่อให้ผู้พิพากษาสมทบสามารถปฏิบัติบทบาทในการ เสริมสร้างพลังชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

โดยสรุปแล้วการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการเสริมสร้างพลังชุมชนมีความสัมพันธ์ และสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ผู้พิพากษาสมทบในฐานะตัวแทนชุมชนมีบทบาทสำคัญในการเป็นสะพาน เชื่อมระหว่างระบบศาลและชุมชน อย่างไรก็ตามยังมีข้อจำกัดด้านการไม่มีงบประมาณ ทรัพยากร และภาระงานที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติบทบาทของผู้พิพากษาสมทบในการ เสริมสร้างพลังชุมชน การพัฒนาระบบสนับสนุนและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

การต่อยอดจากงานวิจัยอื่นที่ผ่านมา

งานวิจัยนี้มีการพัฒนาต่อยอดจากงานวิจัยก่อนหน้านี้ในหลายด้าน ดังนี้

1. การมุ่งเน้นเฉพาะด้านการเสริมสร้างพลังชุมชน ในขณะที่งานวิจัยก่อนหน้านี้ เช่น Panthong (2019, p. 45-67) ศึกษาบทบาททั่วไปของผู้พิพากษาสมทบ แต่งานวิจัยนี้มุ่งเน้นเฉพาะบทบาทในการเสริมสร้างพลังชุมชนและทำการวิเคราะห์ผลความสัมพันธ์เชิงปริมาณ

2. การยืนยันทางสถิติ งานวิจัยนี้แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ถึงความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างการเสริมสร้างพลังชุมชนกับประสิทธิผลของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ($r = 0.572$, $p < .05$) ซึ่งงานวิจัยก่อนหน้านี้ไม่ได้ทำการยืนยันทางสถิติ

3. การระบุอุปสรรคที่เฉพาะเจาะจง งานวิจัยนี้ระบุอุปสรรคที่เป็นรูปธรรมต่อการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบ โดยเฉพาะข้อจำกัดด้านงบประมาณ และข้อจำกัดด้านเวลา ซึ่งให้ข้อมูลสำหรับการปรับปรุงนโยบาย

4. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ งานวิจัยนี้เสนอแนะแนวทางเฉพาะสำหรับการเพิ่มประสิทธิผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดผ่านการสร้างเครือข่าย (ร้อยละ 93.9 ของผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าสำคัญมาก)

งานวิจัยนี้มีส่วนสำคัญในการสร้างความรู้ โดยแสดงให้เห็นว่าในขณะที่บทบาทโดยตรงของผู้พิพากษาสมทบไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติที่มีนัยสำคัญกับประสิทธิผลของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด แต่การเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบกลับเป็นปัจจัยทำนายที่มีนัยสำคัญ โดยสามารถอธิบายได้ว่าการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนมากกว่ากระบวนการยุติธรรมแบบเป็นทางการอาจส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนได้มากกว่า

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ออกเป็น 3 แนวทาง ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การพัฒนานโยบายสนับสนุนบทบาทผู้พิพากษาสมทบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนบทบาทของผู้พิพากษาสมทบในการเสริมสร้างพลังชุมชน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่เพียงพอ

2) การพัฒนาระบบเครือข่ายการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ควรมีการพัฒนากระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างศาล ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) การพัฒนาศักยภาพผู้พิพากษาสมทบ ควรมีการจัดอบรมและพัฒนาทักษะให้แก่ผู้พิพากษาสมทบในด้านการสื่อสาร การประสานงาน และการสร้างเครือข่าย เพื่อให้สามารถปฏิบัติบทบาทในการเสริมสร้างพลังชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การสร้างระบบสนับสนุนการทำงานของผู้พิพากษาสมทบ ควรมีการมอบหมายเจ้าหน้าที่ดูแลช่วยเหลือการทำงานของผู้พิพากษาสมทบเป็นการเฉพาะ เพื่อแก้ไขข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงาน

3) การสร้างความเข้าใจในชุมชน ควรมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับบทบาทของผู้พิพากษาสมทบ เพื่อให้ชุมชนเข้าใจและให้ความร่วมมือมากขึ้น

4) การพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผล ควรมีการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนอย่างเป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการเสริมสร้างพลังชุมชนของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสบการณ์และมุมมองของเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูด้วยการเสริมสร้างพลังชุมชน

3) ควรมีการศึกษาติดตามระยะยาว (Longitudinal Study) เกี่ยวกับผลลัพธ์ของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนด้วยการเสริมสร้างพลังชุมชน โดยเฉพาะในด้านการลดการกระทำผิดซ้ำ การปรับตัวเข้ากับสังคม และการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ขอขอบคุณผู้พิพากษาสมทบ และเจ้าหน้าที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา ที่กรุณาให้ข้อมูลการวิจัย

References

- Anleu, S. R., & Mack, K. (2019). A sociological perspective on emotion work and judging. *Oñati Socio-Legal Series*, 9(5), 831–851.
- Bazemore, G., & Erbe, C. (2001). Reintegration and restorative justice: Towards a theory and practice of informal social control and support. In B. Strang & J. Braithwaite (Eds.), *Restorative justice and civil society* (pp. 27–42). Cambridge University Press.
- Bazemore, G., & Umbreit, M. (2001). A comparison of four restorative conferencing models. *Juvenile Justice Bulletin*, 1–20.
- Braithwaite, J. (2020). Restorative justice and responsive regulation. In R. Rosenfeld & H. Pontell (Eds.), *Oxford research encyclopedia of criminology and criminal justice* (pp. 178–195). Oxford University Press.
- Butts, J. A., & Mears, D. P. (2001). Reviving juvenile justice in a get-tough era. *Youth & Society*, 33(2), 169–198.
- Chareonsakdi, S. (2021). Obstacles and guidelines for community empowerment of lay judges in Samut Songkhram Province [in Thai]. *Phranakhon Rajabhat Research Journal*, 16(1), 176–189.
- Chinsuvapala, P. (2017). A comparative administration study of the roles of associate judges in the Juvenile and Family Court [in Thai]. *Kasem Bundit Journal*, 18(1), 52–67.
- Dohrn, B. (2011). Seize the little moment: Justice for the child 20 years at the Children and Family Justice Center. *Northwestern Journal of Law and Social Policy*, 6(2), 334–357.

- Jitsawang, S. (2017). Community participation in rehabilitation of juvenile offenders [in Thai]. *Journal of Social Work*, 25(2), 31–52.
- Lapisatepan, U. (2021). *Restorative justice implementation in Juvenile and Family Court: A study of development of special measures in lieu of criminal proceedings after the prosecution* [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University]. Faculty of Political Science, Department of Sociology and Anthropology.
- Lipsey, M. W., & Cullen, F. T. (2007). The primary factors that characterize effective interventions with juvenile offenders: A meta-analytic overview. *Victims & Offenders*, 4(2), 124–147.
- McNeill, F. (2019). *Pervasive punishment: Making sense of mass supervision*. Emerald Publishing.
- Office of Justice Affairs. (2019). *Operational manual for lay judges in Juvenile and Family Courts* [in Thai]. Office of Justice Affairs.
- Onchaweng, T. (2023). The elements of administrative effectiveness to rehabilitate the children and youth who commit crimes in the justice system [in Thai]. *Journal of Politics, Administration and Law*, 12(3), 435–450.
- Panthong, P. (2019). Analysis of the role of lay judges in Juvenile and Family Courts [in Thai]. *Journal of Law and Society*, 6(1), 45–67.
- Pengsawat, P. (2020). Problems and obstacles in community empowerment of lay judges in Chonburi Province [in Thai]. *Journal of Humanities and Social Sciences, Burapha University*, 11(2), 32–49.
- Phetpraphan, W. (2015). The role of lay judges in promoting community participation in the justice process [in Thai]. *Sukhothai Thammathirat Law Journal*, 3(1), 46–68.
- Rappaport, J. (1987). Terms of empowerment/exemplars of prevention: Toward a theory for community psychology. *American Journal of Community Psychology*, 15(2), 121–148.

- Smith, J. A. (2018). The role of lay judges in juvenile courts: A comparative study. *International Journal of Juvenile Justice*, 25(3), 234–251.
- Srisa-ard, B. (2017). *Basic research* (10th ed.) [in Thai]. Suweeriyasan.
- Terawat, P. (2021). Efficiency assessment of lay judges in creating community justice networks: A case study in the Northern Region [in Thai]. *Journal of Social Sciences, Chiang Mai University*, 33(1), 112–135.
- Thammasat University Research and Consultancy Institute. (2017). *Performance evaluation of lay judges in Juvenile and Family Courts* [in Thai]. Thammasat University.
- Thompson, K. (2018). Bridging the gap: The role of community justice in youth rehabilitation. *Youth Justice*, 18(2), 149–168.
- Ward, T., & Maruna, S. (2025). *Rehabilitation: Beyond the risk paradigm* (2nd ed.). Routledge.
- Zehr, H., & Toews, B. (2019). *Critical issues in restorative justice* (2nd ed.). Routledge.
- Zimmerman, M. A. (2000). Empowerment theory: Psychological, organizational and community levels of analysis. In J. Rappaport & E. Seidman (Eds.), *Handbook of community psychology* (pp. 43–63). Plenum.
- Zimmerman, M. A., Eisman, A. B., Reischl, T. M., Morrel-Samuels, S., Stoddard, S., Miller, A. L., Hutchison, P., Franzen, S., & Rupp, L. (2022). Youth empowerment solutions: Evaluation of an after-school program to promote violence prevention and positive development. *Journal of Community Psychology*, 50(1), 58–76.